

KINNITATUD
sotsiaalkaitseministri 18.09.2022. a
käskkirjaga nr 18
MUUDETUD
sotsiaalkaitseministri02.2023
käskkirjaga nr

Sotsiaalkaitse ja pikaajalise hoolduse kättesaadavus

Toetuse andmise tingimuste abikõlblikkuse periood
01.03.2022–31.12.2024

Elluviija
Sotsiaalkindlustusamet

Rakendusasutus
Sotsiaalministeerium

Rakendusüksus
Riigi Tugiteenuste Keskus

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

SISUKORD

1. REGULEERIMISALA JA SEOSD EESTI RIIGI EESMÄRKIDEGA	3
1.1. SEOSD EESTI RIIGI EESMÄRKIDEGA	3
2. TOETATAVAD TEGEVUSED	4
2.1. KAITSTUD TÖÖTAMISE TEENUSE VÄLJAARENDAMINE JA OSUTAMINE	4
2.2. INTEGREERITUD, ISIKUKESKSE JA PAINDLIKU ERIHOOLEKANDETEENUSTE SÜSTEEMI KATSETAMINE.....	5
3. NÄITAJAD.....	6
4. TEGEVUSTE EELARVE	7
5. KULUDE ABIKÕBLIKKUS	7
6. TOETUSE MAKSMISE TINGIMUSED JA KORD	7
7. ELLUVIIJA KOHUSTUSED	8
8. ARUANDLUS.....	8
9. TAT MUUTMINE	9
10. FINANTSKORREKTSIOONI TEGEMISE ALUSED JA KORD	10
11. VAIETE LAHENDAMINE	10

1. Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega

Käskkirjaga reguleeritakse ühtekuuluvuspoliitika fondide 2021–2027 meetmete nimekirja meetme 21.4.9.1 „Iseseisvat toimetulekut toetavate ja kvaliteetsete sotsiaalteenuste ning hooldusvõimaluste tagamine“ toetuse andmise ja kasutamise tingimusi ja korda.

1.1. Seosed Eesti riigi eesmärkidega

1.1.1. Toetuse andmise tingimused (edaspidi TAT) on seotud poliitikaeesmärgiga nr 4 „Sotsiaalsem Eesti“ ja ELi erieesmärgiga¹ – parandada võrdset ja õigeaegset juurdepääsu kvaliteetsetele, kestlikele ja taskukohastele teenustele, sealhulgas teenustele, millega parandatakse eluaseme ja isikukeskse hoolduse, sealhulgas tervishoiu kättesaadavust; ajakohastada sotsiaalkaitsesüsteeme, sealhulgas parandada juurdepääsu sotsiaalkaitsele, pöörates erilist tähelepanu lastele ja ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele; parandada tervishoiusüsteemide ja pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavust (sealhulgas puuetega inimeste jaoks), tõhusust ja vastupanuvõimet.

1.1.2. Eesti riigi pikaajalises arengustrateegias „Eesti 2035“² on prognoositud, et vanemaealiste osakaal rahvastikus suureneb ning puudega inimeste arv tõuseb. Vaja on parandada elukeskkonna ligipääsetavust, leida uusi lahendusi ning ajakohastada Eestis pikaajalise hoolduse süsteemi, mis ei arvesta praegu piisavalt rahvastikumuutustega ega paku abivajajatele küllaldast tuge. Hooldusvajadusega inimeste lähedaste hoolduskoormus on Eestis ligikaudu 47 000 inimesel ning siin esineb sooline erinevus: kõigist lähedaste hooldajatest on naiste osakaal 60%, hooldamise tõttu tööturul mitteaktiivsete seas on lausa 80% naised. Pikaajalise hoolduse puhul on probleemiks ka inimeste märkimisväärselt suur omaosalusmäär, mis on viimastel aastatel tõusnud. Hooldatav või tema pereliige tasub hooldekodus pakutava üldhooldusteenuse eest 79% teenuse kogumaksumusest. Keskmine netovanaduspension on keskmisest netopalgast 41%. Vanaduspensionide teoreetiline netoasendusmäär oli 2017. aastal 40% ehk ELi madalaim. Ka vanemate kui 65aastaste inimeste suhtelise vaesuse määr (2018. aastal 43,1%) on Eestis ELi kõrgeim. Toetatavad tegevused panustavad Eesti 2035 alasihti „Hooliv ühiskond“ ja toetavad soolise võrdõiguslikkuse edendamist ja võrdsete võimaluste loomist erivajadusega inimestele. Eesmärkide saavutamist mõõdetakse näitajatega „Suure hoolduskoormusega (20 ja enam tundi nädalas) 16-aastaste ja vanemate inimeste osakaal soo järgi“, „Püsiva suhtelise vaesuse määr (soo, vanusrühma, rahvuse, puude järgi)“ ja „Ligipääsetavuse näitaja“.

1.1.3. Heaolu arengukava kohaselt suureneb rahvastiku vananemisega kaasneva hoolduskoormuse ja kõrvalabi vajaduse kasvu arvesse võttes nõudlus toetavate teenuste ja kvaliteetsete hooldusvõimaluste järele. Seetõttu on arengukava üks eesmärk sotsiaalteenuste pakkumise ja korralduse arendamine, sealhulgas teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine. Seeläbi vähendatakse lähedastest hooldajate hoolduskoormust ning suurendatakse nende tööturul osalemise võimalusi. Eakate ning puudega ja psüühiliste erivajadustega inimeste heaolu ja õiguste tagamiseks võetakse suund iseseisvat toimetulekut ja kogukonnas elamist toetavate teenuste eelisarendamisele ning hoolekandesüsteemi deinstitutionaliseerimisele. Eri ühiskonnagruppide ühiskonna- ja tööelus osalemise võimaluste parandamiseks ja võrdse kohtlemise tagamiseks tõhustatakse põhiõiguste kaitset ning mittediskrimineerimise põhimõtte järgimist.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013 (ELT L 231, 30.06.2021), artikkel 4 lõige 1 punkt k

² Eesti riigi pikaajaline arengustrateegia „Eesti 2035“, <https://www.valitsus.ee/strateegia-cesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia/arenguvajadused>

2. Toetatavad tegevused

TAT üldine eesmärk on toetada vähenenud töövõimega ja erivajadusega inimeste ühiskonda integreerimist ning tervikliku abivajaduse hindamise ja toetamise süsteemi abil suurendada vähenenud töövõimega inimeste elus hakkamasaamise võimalusi. TAT eesmärk saavutatakse alljärgnevate üleriigilise mõju ja ulatusega tegevuste elluviimise tulemusel. Tegevuste käigus tagatakse, et eri soost, vanusest, piirkonnast ja rahvusest sihtrühma liikmetel on võrdsed võimalused tegevustes osalemiseks. Meetmest toetatakse tegevusi, mis ei kahjusta oluliselt keskkonnanäesid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43) artikli 17 tähenduses.

2.1. Kaitstud töötamise teenuse väljaarendamine ja osutamine

2.1.1. Tegevuse eesmärk

Kaitstud töötamise teenuse eesmärk on pakkuda vähenenud töövõimega ja erivajadustega inimestele töötegemise võimalust kaitstud ja kohandatud töökeskkonnas ning tuge suundumisel tööturuteenuseid saama või avatud tööturule.

2.1.2. Tegevuse sisu

Kaitstud töötamise teenus on tasustatud töö pakkumine isikule, kes oma erivajaduse tõttu ei ole võimeline töötama tavalistes töötingimustes avatud tööturul või ei ole võimeline seda tegema järjepidevalt. Kaitstud töö teenus on seega suunatud sihtrühma kuuluvatele inimestele.

Tegevuse käigus analüüsitakse, kas ja kuidas on võimalik ühendada sarnased tegevused - olemasolev töötamise toetamise teenus ning kaitstud töötamise teenus (kuna sihtgrupid on hetkel suuresti kattuvad) - võttes arvesse parimaid praktikaid, mis toetavad psüühikahäirega inimeste töötamist. Lisaks vaadatakse konkreetsete sihtgruppide üleselt, kas ja kuidas võiks töötamise toetamine olla inimese jaoks tulemuslikum tööhõivesüsteemis.

Kaitstud töötamise teenuse osutamine toimub kolmes etapis:

1. Sisseelamine – sihtrühma töösutlikkuse hindamine ja tööoskuste kujundamine kuni kuue kuu jooksul. 2022. aastal makstakse sihtrühmale stipendiumi tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 35 alusel kehtestatud määras ning söidu- ja majutustoetust tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 37 alusel kehtestatud määras. 2023. aastal stipendiumi ning söidu- ja majutustoetust ei maksta.
2. Kaitstud tingimustes töötamine – sihtrühma oskuste arendamine, sihtrühma toetamine ja juhendamine kaitstud töötamise teenuse saamise ajal.
3. Tööl püsimise toetamine – sihtrühm töötab kaitstud tingimustes või avatud tööturul, tagatud on vajalik määras juhendamine ja toetamine. Eesmärk on säilitada inimese töösutlikkust ja -tahet.

Soovituslikult ei tohiks tegevus suurendada negatiivseid keskkonnamõjusid, sh sihtgrupile pakutavad tööd peaks olema valdkondades/töoandjate juures, kus tegeletakse teadlikult säästliku keskkonnakasutusega, taaskasutatakse maksimaalselt materjale ja vahendeid ning sihtrühma tööhõives osalemine oleks vähima ökoloogilise jalajäljega. Tegevusteks vajalike teenuste ja toodete hankimisel on soovitatav kasutada keskkonnahoidlike hangete põhimõtteid³.

2.1.3. Tegevuse tulemus

³ <https://envir.ee/ringmajandus/ringmajandus/keskkonnahoidlikud-riigihanked>

Tegevuse tulemusena on Eestis loodud kaitstud töötamise teenuse võimalus toetatud teenuse komponendi näol, mis on puuduva töövõimega erivajadustega inimestele, kes on teenusest huvitatud ja on võimelised seda kasutama. Paranenud on nii omaste hooldajate kui hooldatavate igapäevane toimetulek, mis võimaldab tööturule siirduda või tööturul osaleda. Tegevuste käigus tagatakse, et eri soost, vanuses ja rahvusest sihtrühma liikmetel on võrdsed võimalused tegevustes osalemiseks.

2.1.4. Tegevuse sihtrühm

Puuduva töövõimega tööealised isikud (alates 16. eluaastast kuni vanaduspensionieani), kelle puhul on täidetud kõik alljärgnevad tingimused:

- 1) ta on 1. etapi lõpuks võimeline tegema eesmärgipärasest tööd keskmiselt kümme tundi nädalas;
- 2) tal on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire, liitpuue või nägemispuue või ta on läbi elanud peaaajutrauma või ajukahjustust tekitava haiguse;
- 3) tal on tuvastatud puuduv töövõime töövõimetoetuse seaduse alusel või ta on tunnistatud osaliselt (80–90%) või täielikult (100%) töövõimetuks riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel;
- 4) ta ei saa samal ajal töötukassa pakutavat lühiajalist kaitstud töötamise teenust.
- 5) ta ei saa samal ajal Sotsiaalkindlustusameti suunamisel töötamise toetamise teenust;
- 6) ta ei saa 2023. aastal Sotsiaalkindlustusameti suunamisel ööpäevaringse erihoolduse teenust.

2.1.5. Tegevuse abikõlblikkuse periood

01.03.2022–31.12.2023

2.2. Integreeritud, isikukeskse ja paindliku erihoolekandeteenuste süsteemi katsetamine

2.2.1. Tegevuse eesmärk

Tegevuse eesmärk on rakendada erihoolekandeteenuste disainiprotsessi käigus välja töötatud uut erihoolekandeteenuste süsteemi ja toetada psüühilise erivajadusega inimeste toimetulekut ja ühiskonnas osalemist, sh tööturuteenuste kasutamise alustamist, teenuste kasutamist ja võimetekohast tööhõives osalemist.

2.2.2. Tegevuse sisu

Tegevuse käigus viiakse ellu sihtrühma kuuluvate inimeste toimetulekut toetavate integreeritud, isikukesksete ja paindlike toetusmeetmete ja teenuste süsteemi mudelit, sh individuaalse eelarve kasutamise võimalikkust (edaspidi *mudel*). Tegevuse raames kogutakse tagasisidet, analüüsitakse mudeli kasutajate kogemust ning nõustatakse ja viiakse läbi esmased koolitused omavalitsuse sotsiaaltöötajatele ja teenuseosutajatele isikukeskse teenusmudeli edaspidiseks rakendamiseks.

Soovituslikult ei tohiks tegevus suurendada negatiivseid keskkonnamõjusid, sh koolituste ja teadlikkuse tõstmisel tuleb taaskasutada maksimaalselt materjale ja vahendeid ning planeerida üritusi läbimõeldult, et nendel osalemine oleks vähima ökoloogilise jalajäljega. Teenuste ja toodete hankimisel on soovitatav kasutada keskkonnahoidlike hangete põhimõtteid.

2.2.3. Tegevuse tulemus

Tegevuse tulemusel kogutud tagasiside ja kasutajakogemuse analüüsi põhjal tehakse pidevalt mudeli lahendustes vajalikke parandusi ja täiendusi. Võimalikud lahenduskaigud kasutatakse sisendina erihoolekandeteenuste korralduse ja rahastuse eelnõus, mis on omakorda alusdokument

erihooletandereformile. Tegevuste käigus tagatakse, et eri soost, vanuses ja rahvusest sihtrühma liikmetel on võrdsed võimalused tegevustes osalemiseks.

2.2.4. Tegevuse sihtrühm

Raske, sügava või püsiva kuluga psüühilise erivajadusega inimesed (alates 16-eluaastast), kes:

- 1) saavad teenuse kasutamise alustamise ajal erihooletandeteenust, kuid kelle abivajadus võib olla muutunud (nt vajavad vähesema toetusega teenust), või
- 2) veel ei kasuta erihooletandeteenuseid, kuid on Sotsiaalkindlustusametis teenuse järjekorras, või
- 3) vajavad kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja või Sotsiaalkindlustusameti juhtumikorraldaja hinnangul toimetulekuks ja ühiskonnas osalemiseks või tööturule siirdumiseks toetavaid integreeritud teenuseid.

2.2.5. Tegevuse abikõlblikkuse periood

01.01.2023–31.12.2024

2.3. Riigiabi

Käesoleva TAT raames antav toetus ei ole riigiabi.

3. Näitajad

	Näitaja nimetus ja mõõtühik	Algtase	Sihttase (2024)	Selgitav teave
Meetmete nimekirja väljundinäitaja	Hoolekandeteenuste saajate arv	0	1500	Tegevuste 2.1 ja 2.2 näitaja. Elluviija kogub seireandmeid sihtrühma liikmete kohta. Loendatakse unikaalseid isikuid, mille allikaks on STAT aruanded.
Meetmete nimekirja tulemusnäitaja	Osalejate osakaal, kelle toimetulek paranes või säilis	70%	70%	Tegevuste 2.1 ja 2.2 näitaja. Allikaks on Sotsiaalministeeriumi poolt koostatud küsimustik. Loendatakse unikaalseid isikuid.
Meetmete nimekirja tulemusnäitaja	Osalejate osakaal, kelle hoolduskoormusega seotud olukord paranes	70%	70%	Tegevuse 2.2 näitaja. Allikaks on Sotsiaalministeeriumi poolt koostatud küsimustik. Loendatakse unikaalseid isikuid.
2.1. Kaitstud töötamise teenuse väljaarendamine ja osutamine				
	Hoolekandeteenuste saajate arv	0	800	Näitaja sihttaseme saavutamise raporteeritakse seisuga 31.12.2023

	Osalejate osakaal, kelle toimetulek paranes või säilis	70%	70%	Näitaja sihttaseme saavutamine raporteeritakse seisuga 31.12.2023
2.2. Integreeritud, isikukeskse ja paindliku erihoolekandeteenuste süsteemi katsetamine				
	Hoolekandeteenuste saajate arv	0	700	
	Osalejate osakaal, kelle toimetulek paranes või säilis	70%	70%	
	Osalejate osakaal, kelle hoolduskoormusega seotud olukord paranes	70%	70%	

4. Tegevuste eelarve

		Summa	Osakaal
1	ESF+ toetus	9 800 000	70%
2	Riiklik kaasfinantseering	4 200 000	30%
3	Eelarve kokku	14 000 000	100%

5. Kulude abikõlblikkus

5.1. Abikõlblike kulude kindlaks määramisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-dest 15–17 ja 21.

5.2. TAT kaudseid kulusid hüvitatakse ainult ühtse määra alusel, mis on 15% TAT otsestest personalikuludest.

5.3. Abikõlblikud otsesed kulud on tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud, muu hulgas:

5.3.1 tegevuse 2.1 sihtrühmale kaitstud töötamise teenuse I etapis makstav stipendium tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 35 lõike 6 alusel kehtestatud määras, arvestades lõikes 3¹ sätestatud tingimusi;

5.3.2 tegevuse 2.1 sihtrühmale kaitstud töötamise teenuse I etapis makstav sõidu- ja majutustoetus tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 37 lõike 5 alusel kehtestatud määras, arvestades lõikes 2 sätestatud tingimusi.

5.4. Lisaks ühendmääruse §-s 17 nimetatud kuludele on TAT raames abikõlbmatud järgmised kulud:

5.4.1 hoonestatud ja hoonestamata maa, kinnisvara ja mootorsõiduki ost;

5.4.2 väliskoolituse ja -lähete kulud väljaspool Euroopa Liidu liikmesriike;

5.4.3 päevaraha ja mootorsõiduki kasutamise kulu osas, mis ületab vastavates õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvat piirmäära.

6. Toetuse maksmise tingimused ja kord

6.1. Toetust makstakse tegelike kulude alusel, kui abikõlblik kulu on tekkinud ja see on tasutud. Kaudseid kulusid hüvitatakse punkti 5.2 kohaselt.

6.2. Enne esimese makse saamist peab elluviiija esitama RÜ-le:

6.2.1 väljavõtte oma raamatupidamise sise-eeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas TAT kulusid ja tasumist eristatakse raamatupidamises muudest TAT rakendaja kuludest;

6.2.2 viite riigihangete tegemise korrale asutuses;

6.2.3 edasivolitatud õiguste korral esindusõigusliku isiku antud volituse koopia.

6.3. Punktis 6.2 nimetatud dokumente ei pea esitama, kui elluviiija on varasema TAT rakendamisel nimetatud dokumendid esitanud ja neid ei ole enne uue TAT rakendamist muudetud. Elluviiija esitab RÜ-le sellekohase kirjaliku kinnituse.

6.4. Makse saamise aluseks olevaid dokumente ja tõendeid esitab elluviiija RÜ-le e-toetuse keskkonna kaudu kõige harvem üks kord kvartalis ja kõige sagedamini üks kord kuus.

6.5. Makse aluseks olevate dokumentide menetlusaeg on kuni 80 kalendripäeva dokumentide saamisest arvates. RÜ maksab toetuse elluviiijale välja, kui on tuvastanud hüvitamisele esitatud kulude abikõlblikkuse.

6.6. RÜ ja korraldusasutuse õigused ja kohustused makse menetlemise peatamisel ja maksest keeldumisel on sätestatud ühendmääruse §-s 33.

6.7. Lõppmakse saamiseks esitatavad dokumendid esitatakse koos TAT lõpparuandega. Lõppmakse tehakse pärast tingimuste ja kohustuste täitmist ning RÜ kontrollitud lõpparuande kinnitamist.

7. Elluviiija kohustused

7.1. Elluviiija peab täitma lisaks TAT-s sätestatud kohustustele ühendmääruse §-des 10 ja 11 toetuse saajale kehtestatud kohustusi. Ühtlasi on elluviiija kohustatud:

7.1.1 esitama RA-le TAT järgmis(t)e eelarveaasta(te) eelarve kulukohtade kaupa kinnitamiseks jooksva aasta 1. novembriks;

7.1.2 esitama punktis 7.1.1 nimetatud dokumendid peale nende kinnitamist viie tööpäeva jooksul RÜ-le;

7.1.3 esitama RA nõudmisel TAT eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite kaupa;

7.1.4 rakendama TAT-d vastavalt kinnitatud eelarvele;

7.1.5 esitama RA-le TAT eelarve täitmise aruande iga kuu 10. kuupäevaks eelmise kuu kohta RA poolt väljatöötatud vormil;

7.1.6 esitama RÜ-le järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi 10. detsembriks või kümne tööpäeva jooksul peale eelarve kinnitamist; esimese eelarveaasta väljamaksete prognoos tuleb esitada 15 tööpäeva jooksul TAT kinnitamisest;

7.1.7 esitama korrigeeritud prognoosi järele jäänud eelarveaasta kohta, kui punktis 6 nimetatud maksetaotlus erineb rohkem kui ¼ võrra punktis 7.1.6 esitatud prognoosist;

7.1.8 korraldama teavitusürituse vastavalt Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ § 2 lõikele 3.

7.1.9 kooskõlastama RA-ga TAT eelarvest rahastatavate hangete sisuliste tegevuste vastavuse TAT eesmärkidega enne hangete läbiviimist.

8. Aruandlus

8.1. Elluvijja esitab RÜ-le TAT tegevuste, tulemuste ja näitajate saavutamise edenemise vahearuaande koos lisadega e-toetuse keskkonna kaudu üldjuhul iga aasta 20. jaanuariks ja 15. juuniks vastavalt 31. detsembrile ja 30. mai seisuga. Kui TAT tegevuste alguse ja esimese vahearuaande esitamise tähtpäeva vahe on vähem kui neli kuud, esitatakse vahearuaanne järgmiseks tähtpäevaks.

8.2. Elluvijja esitab RÜ-le TAT tegevustes osalejate aruaande kvartali lõpu seisuga kvartalile järgneva teise nädala lõpuks. 30. juuni seisuga tegevustes osalejate aruaande võib edastada nelja nädala jooksul.

8.3. Elluvijja esitab RÜ-le TAT tegevuste, tulemuste ja näitajate saavutamise edenemise lõpparuande e-toetuse keskkonna kaudu 45 päeva jooksul alates TAT abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast.

8.4. Kui keskkonna töös esineb tehniline viga, mis takistab aruaande tähtaegset esitamist, loetakse aruaande esitamise tähtajaks järgmine tööpäev peale vea kõrvaldamist.

8.5. Kui vahearuaande ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse vaid lõpparuanne.

8.6. RÜ kontrollib 20 tööpäeva jooksul vahe- või lõpparuande (edaspidi koos aruaanne) laekumisest, kas TAT aruaanne on vormikohane ja nõuetekohaselt täidetud.

8.7. Kui vahearuaandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ TAT vahearuaande.

8.8. Vahearuaandes puuduste esinemise korral annab RÜ elluvijale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning RÜ kinnitab TAT vahearuaande viie tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist.

8.9. Kui lõpparuandes puudusi ei esine, teavitab RÜ viie tööpäeva jooksul RA-d nõuetekohase lõpparuande esitamisest. RA-l on õigus esitada viie tööpäeva jooksul omapoolsed seisukohad RÜ-le. Kui RA hinnangul lõpparuandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ lõpparuande.

8.10. Lõpparuandes puuduste esinemise korral annab RÜ elluvijale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks.

8.11. TAT aruaandes kajastatakse info vastavalt e-toetuse keskkonna aruaande andmeväljades nõutule.

8.12. Lõpparuandes tuleb lisaks vahearuaandes nõutavale infole esitada teave tegevuste panusest punktis 1.1 välja toodud EE2035 näitajatesse, millega mõõdetakse horisontaalsete põhimõtete edenemist.

9. TAT muutmine

9.1. Kui ilmneb vajadus TAT tegevusi, tulemusi, eelarvet, näitajaid või TAT abikõlblikkuse perioodi muuta, esitab elluvijja RA-le põhjendatud taotluse (edaspidi *TAT muutmise taotlus*).

9.2. RA vaatab TAT muutmise taotluse läbi 25 tööpäeva jooksul alates selle kättesaamisest ja annab hinnangu TAT muutmise taotluse kohta peale punktis 9.4 nimetatud RÜ poolt edastatud ettepanekut ja punktis 9.8 nimetatud kooskõlastamist.

9.3. Puuduste esinemise korral annab RA elluvijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. TAT muutmise taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.

9.4. RA edastab TAT muutmise taotluse peale läbivaatamist arvamuse avaldamiseks RÜ-le. RÜ-l on õigus teha muudatuste kohta ettepanekuid. RÜ esitatavate ettepanekute tähtaeg kooskõlastatakse RA-ga muudatuste sisust ja ulatusest lähtuvalt.

9.5. RÜ võib elluvijale või RA-le teha ettepanekuid TAT eelarve muutmiseks, kui TAT aruandes esitatud andmetest või muudest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik TAT eduka elluviimise tagamiseks.

9.6. TAT muutmist ei saa taotleda sagedamini kui üks kord kuue kuu jooksul, välja arvatud juhul, kui on olemas RÜ nõusolek.

9.7. RA võib TAT-d muuta, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või elluvijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. Kui TAT rakendamisel on kalendriaasta lõpu seisuga tekkinud eelarveliste vahendite jääk, on RA-l õigus vähendada TAT kogueelarvet kalendriaasta kasutamata jäänud eelarve summa ulatuses.

9.8. TAT muutmise eelnõu kooskõlastatakse vastavalt ühendmääruse §-le 48.

9.9. TAT muutmiseks punkti 9.1 tähenduses ei loeta:

9.9.1 punktis 7.1.1 nimetatud järgmis(t)e eelarveaasta(te) eelarve kulukohtade kaupa esitamist ja muutmist;

9.9.2 eelarves näidatud toetuse muutumist aastati, tingimusel et TAT kogutoetuse summa ei muutu.

9.10. RA vaatab punkti 9.9 kohase muudatustaotluse läbi 20 tööpäeva jooksul ning puuduste mitteeesinemise korral esitab punkti 9.8 kohaselt kooskõlastamisele. Peale kooskõlastamist esitab RA eelarve ministrile kinnitamiseks.

9.11. Punkti 9.9 kohases muudatustaotluses puuduste esinemise korral annab RA elluvijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Eelarve menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.

9.12. Eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades ei eelda TAT muutmist konkreetse(te) aasta(te) eelarve muutmise tingimusel, et TAT kogutoetuse summa ei muutu, kui kinnitatud eelarve kuluridasid ei muudeta ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt rohkem kui 15%.

9.13. Peale punktis 9.12 nimetatud muudatuste kooskõlastust esitab elluvijaja viie tööpäeva jooksul muudetud eelarve koos RA kooskõlastusega RÜ-le e-toetuse keskkonna kaudu.

10. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

Finantskorrektsioone teeb RÜ vastavalt ühendmääruse §-dele 34–37.

11. Vaiete lahendamine

RA otsuse või toiminguga vaide või vaidlustuse menetleja on RA. RÜ otsuse või toiminguga vaide või vaidlustuse menetleja on RÜ. Vaide esitamisele ja menetlemisele kohalduvad ÜSS §-des 31 ja 32 nimetatud erisused haldusmenetluse seaduses sätestatud vaide esitamise regulatsioonile. Vaidlused riigiasutuste, sh valitsusasutuste vahel lahendatakse Vabariigi Valitsuse seaduses sätestatud korras.

Lisa:

TAT finantsplaan ja eelarve kulukohtade kaupa